

EGÉSZSÉGÜGYI ÉRTESEITŐ.

KIADJA A MAGY. KIR. BELÜGYMINISZTERIUM.

MEGJELEN MINDEN HÓ 1-ÉN ÉS 15-ÉN.

ELŐFIZETÉSI ÁRA ÉVENTE 2 FORINT.

Tartalom: Körrendeletek: 71.903. sz. a m. kir. belügyminiszterium bacteriologiai intézetének megnyitása tb. 46.641. sz. a közkórházakból kitiltottak nyilvántartása tb. 36.152. sz. a szállodák és vendégfogadók egészségügyi ellenőrzése tb. 34.778. sz. a Svájcba és Svájcban át történő hullaszállításra nézve. 53.737. sz. az ipari és gyári alkalmazottak betegsegélyező pénztárai által készíthető kimutatások tb. — Rendeletek: 68.449. sz. Cholera-nyanús esetek felmerüléséről az illetékes hadtestparancsnokság értesítendő. — 69.840. sz. a cholera-nyanús vagy cholera-tól ellepott községekre nézve kiadott kiviteli tilalom értelmezése tb. — Kórházi kitiltás. — Gyógyszertárak engedélyezése, átruházása stb. — Asványvizek. — Gyógyfürdők. — Vegyészeti gyár engedélyezése. — Személyi hírek: Kiküldetés. Kinevezés. Fegyelmi eljárás. — Felhívás 1. a hazai orvos-gyógy-szereszi egyesületekhez, 2. a magánorvosokhoz. — Hírek: Letelepedett orvosok. — Halálozás. — Bacteriologiai intézet. — A tanév megnyitásának elhalasztása. — Osztondíj bábák számára. — »Szülésznők Lapja.« — Orvosi statisztika Németországban. — Az 1892-93. tanévben a budapesti m. kir. tudományegyetemen diplomált orvosok névjegyzéke. — Cholera. — Beküldött könyvek. — Az »Egészségügyi Értesítő« előfizetése és szétküldése tb.

KÖRRENDELETEK.

A m. kir. belügyminiszter

71.903/93. számú körrendelete

a m. kir. belügyminiszterium bacteriologiai intézetének megnyitása alkalmából.

Valamennyi törvényhatóságnak (Budapest kivételével).

Több közveszélyes fertőző betegségnek biztos megállapítására oly időben, a midőn járványosan még el nem terjedett, a mai orvosi tudomány bakteriológiai vizsgálatot tartván szükségesnek; hogy azt a vezetésem alatt álló ministeriumban végeztethessem, közegészségügyi osztályomban bakteriológiai laboratóriumot rendeztettem be.

Midőn ezt a törvényhatóság tudomására hozom, egyuttal értesitem, hogy a mult évi szeptember 7-én 69.074. és október 16-án 80.596. sz. a kelt itteni körrendeleteket hatályon kívül helyezem s felhívom a törvényhatóságot, hogy azon esetekben, a midőn cholera-nyanús betegség megállapítása végett a betegek ürülékét vagy hullák bétartalmát bakteriológiai uton meg kell vizsgálni, a vizsgálandó anyagot e rendeletem vétele után többé nem dr. Pertik Ottó egyetemi tanárhoz, hanem a belügyministeriumba küldje be.

A beküldendő anyag szerzésére, csomagolására, címezésére és feladására nézve a hatósági orvosok a következőkre utasítandók:

Hogy a beküldendő anyag minden más fertőzéstől megóvassék s lehetőleg tisztán jusson a vizsgáló kezeihez, a hatósági orvos feladata leendő egy 2—3 deciliteres, csiszolt üveg dugóval tökéletesen elzárható erős falazatú üvegről, a törvényhatóság számlájára gondoskodni. Ugynevezett befőttes üveget, melyet gyengeségénél fogva kellőleg elzárni nem lehet, nem szabad e célra használni.

Az üveget igénybe vétel előtt nyitott állapotban, de dugójával együtt, egy negyed órai kifőzés által sterilizálni s azután kiszáritani s bedugva tartani kell.

Az anyag beszerzésével megbízott orvos arról is gondoskodik, hogy tiszta vaselinje vagy parafinja legyen készletben a lezárandó üveg dugójának megkené-

sére s ez által a tartalom kifolyásának mennél teljesebb biztosítására. Szükség esetén e célra tiszta olaj is használható.

Azon edényt, mely a vizsgálandó anyag felfogására fog szolgálni, s mely ha éjjeli edény nincs kéznél, közönséges tál vagy bögre is lehet, használat előtt szintén egynegyed órai kifőzés által kell sterilizálni s használat után kellőleg fertőtleníteni.

Vizsgálat céljából, a hol csak lehet, úgy betegnél, valamint hullából a rizslészerű bélürülék szerzendő, mert az a legbiztosabb talaj bakteriologiai vizsgálatra.

Hullából legcélszerűbb a bél tartalmát oly módon szerezni, hogy a vékonybélnek a vastagbélbe való közvetlen átmeneteléből mintegy 25 cm.-nyi hosszú darab a két végén lekötetik s kivágatják, azután az ürülék elküldésére szolgáló üveg felett felnyitattik s tartalma abban felfogatik.

Magában értetendő, hogy a vizsgálatra szánt anyagot fertőtleníteni nem szabad.

A hol ilyen ürülék kapható, ott a kihányt anyag nem küldendő, mert ez rendszerint savanyú vegyhatású lévén, a vizsgálatot zavarja, sőt eredménytelenné is teheti.

Hasonlóan nem küldendők egyes béldarabok sem, mert ezek hamar rothadásnak indulván, ezen folyamat a vizsgálat eredményét egészen meggyúsíthatja.

Az üvegbe gyűjtött s a megkent dugóval jól lezárt folyadék további csomagolása a következő módon történjék: Az üveg dugója pergamenpapírral vagy hólyaggal lekötendő, lepecsételendő és 5% carbolsav-oldatba mártott zsirtalanított gyapottal (Bruns-vattával) körülcsavarandó.

Az így becsavart üveg pergamenpapírba csomagolandó s erős szállal lekötözve s újból carbolos gyapotba göngyölve, erős faládikába vagy pléhdobozba helyezendő. Szivariádát, minthogy könnyen összetörhetnek, e célra használni nem szabad.

A becsomagolt láda vagy pléhdoboz tetejébe a fedél alá betendő a következő írott jelzés:

		megyei városi		
		községbeli		éves lakos
	N. N.			bélürüléke.
Élőből vétetett	hó	délelőtt n délután éjjel		órákor.
Meghalt	hó	n.	Bonczoltatott	n délelőtt délután
órákor.				

(orvos aláírása.)

Az ilyen módon kiömlés vagy összetörés ellen kellőleg biztosított s értesítéssel ellátott csomag, hivatalosan lepecsételve, hivatalból ily címmel adandó postára:

A belügyministerium bakteriologiai intézetének. Budapest, Vár. Méreg. Törény. Érték nélkül. Express.

Melegebb időjárás mellett a postahivatalok fölkérendők, hogy a csomagot indítás előtt lehetőleg hűvös helyen tartsák, hogy így a folyadék erjedése késleltessék.

Oly helyekről, hol posta nincs, a csomag a legközelebbi postára küldönczczel küldendő.

Miután az anyag vizsgálata sok időt vesz igénybe, tehát az anyag felküldése csak azon esetekre szorítandó, hol a kórisme biztos megállapítása az elrendelendő

intézkedések tekintetében nagyfontosságú; minélfogva oly községből, hol az ázsiai cholera már meg van állapítva, újabb anyag felküldése felesleges.

Sőt oly esetekben is, hol a törvényhatóság területén már több községben meg van a kór állapítva, a szomszéd községben fellépő hasonló és klinikailag felismerhető esetek sem vizsgálандók többé bakteriologiai úton.

Miről a törvényhatóságot mihez tartás és közegeinek kellő értesítése s utasítása végett azzal tudósítom, hogy ezen utasítás részleteinek legpontosabb betartásáért a különben támadható veszély elhárításának biztosítása czéljából az eljáró orvost és hatósági közeget egyenlőképen személyesen felelőssé teszem.

Budapesten, 1893. évi augusztus hó 23-án.

Hieronymus s. k.

A m. kir. belügyminiszter

46.641. számú körrendelete

a közkórházakból kitiltottak nyilvántartása tárgyában.

Valamennyi törvényhatóságnak.

A közkórházakból kitiltottak nyilvántartása a jelenleg követett módszer szerint azoknak folyton növekvő számánál fogva, különösen nagyobb forgalmú közkórházakban annyi nehézséggel jár, hogy az e tekintetben eddig követett eljárásnak megváltoztatása elodázhatatlannak látszik.

Az ellenőrzést első sorban az nehezíti meg, hogy ez ideig a kórházakból egyszer kitiltottak nevei a névsorból többé nem töröltettek, hanem abban évek hosszú során át tovább vitetnek. Eltekintve attól, hogy ezen eljárás által bizonyára több oly egyénen, kik körülményeik javultával, vagy életmódjuk változtatásával a kórházi ellátás igénybe vételével többé vissza nem élnek, bizonyos fokú morális sérelem ejtetik, ezeknek, valamint az idők folyamán elhaltak nevének az ellenőrzési lajstromból törölése által a jelenleg már mintegy 1700 főnyit tevő kitiltottak száma kétségen kívül lényegesen apadni s ez által az ellenőrzés könnyebbedni és a kórházak károsodásának esélyei kevesedni fognak.

Ezen indokokból, miután az elvire nézve az osztrák cs. kir. belügyminiszterrel is már megegyezésre jutottam, kijelentem, hogy ezentúl a kórházakból bármely okból történő kitiltás a kitiltó rendelet keltétől számított 3 év elteltével érvényét veszti, ha csak az az illető egyénre nézve e helyről meg nem ujittatik.

Ezen rendelkezésem 1893. évi október hó 1-én lép életbe, minélfogva az 1890-iki október 1-je előtt innen kiadott kitiltási rendeletek hatályon kívül helyeztetnek.

Felhivom ennélfogva a törvényhatóságot, hogy utasítsa a törvényhatóság területén levő közkórházak igazgatóságait, miszerint az 1890. évi október hó 1-je előtt a kórházakból kitiltottak neveit a nyilvántartási lajstromból törölje.

Azon esetekben, hol a törvényhatóság egyes kitiltásokat továbbra is érvényben hagyni óhajt, azokra vonatkozó előterjesztését, hivatkozással a kitiltó rendelet itteni keltére és számára, újból tegye meg.

Ezen rendelet egyelőre csak a magyar honosságú kitiltásokra vonatkozik, a mennyiben pedig, miként ez kilátásba helyeztetett, az osztrák cs. kir. belügyminiszterium az ausztriai honosságú egyénekre nézve hasonló rendeletet tenne közzé, erről a törvényhatóságot pótlólag fogom értesíteni.

Végül figyelmeztetem a törvényhatóságot, hogy közkórházi felvételtől eltiltott egyének, tekintet nélkül betegségök minémiségére, csakis kórházi orvosi bizonyítvánnyal tanúsított elutasíthatlanság esetén vehetők fel közkórházba és hogy ily esetekben a bebizonyult elutasíthatlanság a betegség nemének megjelölés-

sével a kórházak által érvényesítés végett a hatóságokhoz intézett okmányokon kitüntetendő.

Rendeletnek ezen része azonnal hatályba lép, úgy a magyar, mint az osztrák honosokat illetőleg és erről a kórházak igazgatói és orvosai pontos mihez-tartás végett annál is inkább értesítendőek lesznek, mert az elutasíthatlanságot tanúsító orvosi bizonyítvány beküldése nélkül, az illetőségi hatóságot a kitiltott egynének után felmerült ápolási díjak megtérítésére kötelezni nem fogom.

Budapesten, 1893. évi augusztus hó 18-án.

Hieronymi s. k.

A m. kir. belügyminiszter

36.152/93. számú körrendelete

a szállodák és vendégfogadók egészségügyi ellenőrzése tárgyában.

Valamennyi törvényhatósághoz.

Több ízben tétetett panasz tárgyává, hogy a vidéken némely szállodában és vendégfogadóban alkalmazott női szolgazemélyzet egy része titkos kéjelgést űz és minthogy orvosi felügyelet alatt nem áll, a bujakór terjedésére ad alkalmat.

Oly czélból tehát, hogy ezen véstetjes ragály ily módon való terjedésének eleje vétessék, felhivom a törvényhatóságot, hogy a törvényhatóság területén létező szállodákat és fogadókat az említett szempontból legszigorúbban ellenőriztesse, és a mennyiben azon gyanú alaposnak bizonyulna, hogy egyikében vagy másikában a női alkalmazottak tényleg kéjelgést űznek, intézkedjék az iránt, hogy az illetők úgy mint a felügyelet alatt álló kéjnök rendszeres orvosi vizsgálat alá vétessenek.

A mennyiben pedig az ott űzött titkos kéjelgés daczára az illető szállodatulajdonosok és vendéglősök abbéli rendelkezésnek, hogy az alkalmazott női cselédek orvosilag vizsgáltassanak, eleget nem tennének, ellenök a legszigorúbban járjon el.

Minthogy továbbá az is panaszoltatik, hogy számos szállodában a használt fehérenemű, különösen a törülközők és ágyneműek (mint lepedő stb.) használat után nem mosatnak ki, hanem vízzel befecskendezve és lepréselve újból használatba vétetnek és minthogy a jelzett fehéreneműek által igen könnyen mindenemű ragály terjesztőivé válhatnak: utasítom a törvényhatóságot, hogy a szállodákat és vendégfogadókat ezen tekintetből is legéberebb figyelemmel kísérje és az ily eljárásból származható ártalmak elhárítása czéljából indokolatlan anyagi megterhelés és az olcsó elszállásolás nehezítése nélkül alkalmas orvoslási módozatokról gondoskodjék.

Ez alk. lomból felhivom a törvényhatóságot, hogy ha a szállodák és fogadók stb. tekintetében a törvényhatóság szabályrendeletileg eddig nem gondoskodott volna, ezen ügyet ilyenek alkotása által rendezni haladéktalan igyekezzék.

Ha pedig a törvényhatóság ily szabályrendelettel már bírna, de ebben a fentérintett irányokban intézkedés nem foglaltatnék, a szabályrendeletnek megfelelő kiegészítése iránt kellő módon haladéktalanul intézkedjék.

Az e részben eddig tett vagy ezentúl teendő intézkedéseiről jelentést várok.

Budapesten, 1893. évi augusztus hó 22-én.

Hieronymi s. k.

A m. kir. belügyminiszter

34.778/93. számú körrendelete.

a Svájcba és Svájcson át történő hullaszállításra nézve.

Valamennyi törvényhatóságnak.

A cs. és kir. külügyminister ur f. évi április 23-án 16.381. sz. a. kelt átírával megküldötte ide a svájci szövetségtanács 1891. évi október 6-án kelt, a hullaszállítást szabályozó rendeletét, mely a következő, hazánkat is érdeklő intézkedéseket tartalmazza.

Hullaszállító levél kiállítására jogosítottak: Svájcban a külföldre a kanton kormányok által megjelölt hivatalok; Svájcba, vagy Svájcson át történő szállításkor azon hivatalok a belföldön és azon svájci követségek és consulatusok a külföldön, melyeket ezzel a szövetségtanács megbiz.

A hullaszállító levelek kiadásáért díj számítható fel és csakis a következő okmányok alapján állíthatók ki:

1. Hivatalos halotti bizonyítvány (kivonat az anyakönyvből);
2. a halálokat feltüntető orvosi bizonyítvány, lehetőleg a kezelő orvostól, vagy más esetben az orvosi halottkém által kiállítva; exhumatio esetén, hol ez már nem szerezhető be, elegendő, ha a hatóság halottkönyvi kivonata a halálokra is kiterjed;
3. hivatalos orvosi bizonyítvány arról, hogy a szándékolt hullaszállítás egészségügyi rendőri szempontból aggályokra nem adhat okot;
4. azon helység rendőrhatalóságának temetési engedélye, hol a temetés történni fog; a mennyiben ez Svájcban fekszik;
5. hivatalos bizonyítvány arról, hogy a hulla bekoporsózásánál, esetleg az exhumationál az ezekre vonatkozó követelményeknek elég tétetett.

A bekoporsózás és exhumálásra vonatkozólag a következő intézkedések irányadók.

A meghívott orvos és rendőrhatalósági egyén jelenlétében exhumált hulla, miután a koporsóval egyetemben, a melylyel eltemettetett, 5°/o-os carbolsavoldattal alaposan benedvesített, a már készen álló kettős koporsóba teendő.

A belső koporsónak erős pléhből (fehér vagy cinkpléh) vagy legalább 2 mm. vastag ólomlemezről kell gondosan készítenie, melynek fenekére 5 cm. magas réteg fűrészpor, szénpor, tőzeg-mull, vagy fagyapot réteg helyeztetett és 5°/o-os carbolsavoldattal bőven átázattatott. A koporsó a hulla behelyezése után gondosan beförasztandó, hogy légmentesen zárjon.

Oly esetekben, midőn a sírból kivett koporsóval együtt történik a bekoporsózás, az ezen és az érczkoporsó között esetleg fenmaradó közök fűrészporral stb. kitöltendők.

A külső koporsó erős fenyőfából, hosszabb utakra pedig keményfából (tölgyfa stb.) készítenie, 4 cm. vastag és pontosan záró legyen, hogy az érczkoporsó minden rázóástól megóvassék.

Ha még eltemetetlen hullák szállítatnak, melyek bekoporsózása szintén egészségügyi rendőri felügyelet alatt eszközendő, oly kettős koporsó használandó, mint a milyen az exhumált hullák részére fennebb leiratott.

Ezenkívül hosszabb időre terjedő, avagy melegebb évszakban történő szállításoknál és ha a hivatalosan kirendelt orvos azt bármi más okból kívánatosnak tartja, a hulla fertőtlenítendő.

Leöntendő 5°/o-os carbolsavoldattal, vagy ezzel megáztatott kendőkbe burkoltassék, ezenkívül esetleg a gyomor és mellüregbe felnőltre számítva legalább 1 liter az említett folyadékából öntendő be.

Roncsoló toroklob, vörheny és hagymázban elhaltak hullái mindenesetre carbol-oldatba mártott lepedőbe kell burkolni.

Erről tudomás és megfelelő eljárás végett, arra való figyelmeztetéssel értesítem a törvényhatóságot, hogy Magyarországból Svájcba, vagy Svájczon át történő hullaszállítások esetén a fentebb ismertetett rendelkezések betartásával hullaszállító levélért az ennek kiállítására felhatalmazott, Budapesten székelő svájci consulhoz kell fordulni.

Budapesten, 1893. évi augusztus hó 23-án.

A minister helyett:

Báró Jósika s. k.,
államtitkár.

A m. kir. belügyminiszter

53.737/93. számú körrendelete

az ipari és gyári alkalmazottak betegsegélyző pénztárai által készítendő kimutatások tárgyában.

Valamennyi vármegye közönségének.

Az ipari és gyári alkalmazottak betegsegélyző pénztárai által készítendő kimutatások tárgyában a vármegye közönségének a közleményekből .... példányt hivatalos használatra megküldök.

Budapesten, 1893. évi július hó 24-én.

A minister meghagyásából:

Chyzer Kornél s. k.,
ministeri oszt. tanácsos.

28.856/93. ker. ü. m.

Rendelet a betegsegélyző pénztárak által vezetendő statisztikai kimutatások tárgyában.

1. §. Az 1891: XIV. t.-cz. alapján működő betegsegélyző pénztárak kötelesek az 1891: XIV. t.-cz. 82. §-a rendelkezéséhez képest és a jelen rendeletben meghatározott módon statisztikai kimutatásokat vezetni.

2. §. A statisztikai kimutatásoknak

a) a tagállományt,

b) a betegedéseket és a halálozásokat s az ebbeli kiadásokat,

c) a járuléki összegeket fel kell tüntetniök.

3. §. Az évi mérleg és számadással egyidejűleg (l. a betegsegélyző pénztárak pénztári számadásának alakja, módja és ellenőrzése tárgyában 1892. évi január hó 29-én 77.524/91. sz. a. kiadott rendelet 46. §-át; a jelen rendelet 2. §-a szerinti kimutatások a számadási évet követő év márczius havának végéig az illetékes iparhatóságnak bemutatandók.

Az iparhatóság pedig a hivatolt rendelet 48. §-ban megállapított idő, vagyis a mérleg és számadások és kimutatások beérkezte után következő egy hó alatt tartozik ezen iratokat a keresk. ministerhez felterjeszteni.

A) A tagállományi kimutatás.

4. §. A statisztikai kimutatás a tagállományra vonatkozó részének az illető pénztári évben előfordult tagmozgalom adatait kell feltüntetnie.

E célból a pénztári tagnyilvántartási törzskönyvből a mellékelt I. alatti mintának megfelelően külön-külön rovatba bejegyzendő a tagok száma az illető pénztár működésének megkezdése napján, illetve a pénztári év első napján létezett, valamint az illető év december 31-én létező állapot szerint, és pedig külön a férfiakról és külön a nőkről.

B) Betegedési és halálozási statisztika.

5. §. A betegedési statisztika a férfiak és nőkről külön vezetett törzskönyv adatai, továbbá az orvos által kiállított, vagy ez által láttamozott betegségi bizonyítványok segítségével vezetetik. E célból

a) a mellékelt II. alatti minta rovatainak czélszerű kitöltése érdekében az illető tag megbetegedésétől kezdve mindaddig, míg segélyezésben részesül, az orvos által az ügyviteli szabályok értelmében beszolgáltatott jelentések, az illetők életkora és nemére való tekintettel külön boríték alatt bejelentendők;

b) az év befejeztével a borítékban elhelyezett s az adatokat tartalmazó igazolványok és orvosi bejelentések a statisztika czéljaira feldolgozandók, illetve az adatok összegezve a rovatokba bejegyzendők.

6. §. A betegedési statisztika a betegedési nemek szerint is vezetendő, mely czélból a III. alatti minta kitöltése az illetők korára és nemére való tekintet nélkül olyképp eszközözendő, hogy az iparokat feltüntető rovatok alá az azon ipart vagy rokon ipart üző alkalmazottak jegyzendők be.

7. §. A II. alatti minta megfelelő rovatába a halálozási esetek is bejegyzendők és egy külön halálozási kimutatásban az illetők neme és kora, a halálozás okának megemlítésével tüntetendő fel.

8. §. A betegedési és segélyezési statistika kimutatásában külön kimutatandók:

1. az illető évben kifizetésre került táppénzek összege;

2. az orvosoknak, beteglátogatóknak kifizetett összegek, illetve felmerült költségek;

3. a gyógyszerekért, gyógyászati szerekért az évben kifizetett összegek;

4. a kórházban kifizetett ápolási költségek.

9. §. Az igazgatóság tartozik arról gondoskodni, hogy a statisztika czéljaira szükséges adatok a kórház vagy egyéb intézetek által rendelkezésre bocsátásának.

C) A járulékok statisztikája.

A tagállományi kimutatással kapcsolatosan a mellékelt IV. mintának megfelelő kimutatás állítandó össze, melyből az illető pénztárnál azon évben fennállott járulék-kulcs és az ez alapon bevett összeg kitűnjék.

Ott, hol a tényleg élvezett napibér képezi a járulék alapját, ezen körülmény felemlítendő.

Budapesten, 1893. évi április hó 26-án.

Lukács s. k.

1-ső minta.

A tagsági mozgalom 189.....-től 189.....deczember 31-ig.

189..... év	Férfi	Nő	Összesen	189..... decz. 31.	Férfi	Nő	Összesen

2-ik minta.

évről.

(Külön vezetendő a férfiakról és külön a nőkről).

Születési év	S z á m a a t a g o k n a k				Megbetege- dési esetek száma	Kifizetett táppénzek nap szerint számítva	A betegség tartama napok szerint
	az év elején	kik meg- betegedtek	kik meg- haltak	az év végén			
10—18 évesek . .	300	50	5	295	59	210	320
18—30 » . .	62	4	1	61	5	80	—
30—40 » . .	80	—	—	80	—	—	—
40—50 » . .	350	2	—	350	2	14	—
Összesen . .	—	—	—	—	—	—	—

3-ik minta.

betegségélyző pénztár.

Székhely:

Betegségi statisztika.

A betegség neve		asztalos	aranyozó	bádogos	bognár	borbály	csizmadia cipész	czukrász	esztorgályos
I.	Féjlődési betegségek								
	veleszületett gyengeség								
	hőszámvavarok								
	terhességi rendellenességek								
	szülési és gyermekági rendellenességek (befoglalva a gyermekági lázakat)								
	aggsági gyengeség								
II.	egyéb betegségek								
	himlő								
	vörheny								
	kanyaró								
	orbáncz								
	sejtszövetlob, kelevény, pokolvar								
	genyes csontvelőlob								
	sebfertőzési betegségek								
	járványos agy- és gerincz-agyhártyalob a torok roncsoló lobja és a torok croupos lobja								
	hőkhurut								
	tüdőlob								
	gümőkór és görvélykór								
	hasi } küteges } hagymáz								
	hányszékélés								
III.	vérhas								
	gyermekági láz								
	váltóláz és mocsárgerj								
	ebdüh								
	bélféregkór								
	kankó								
	lágylékely								
	elsődleges } másodlagos } bujakór								
	jóindulatú								
	roszindulatú								
IV.	sápkór és vérszegénység								
	fehérvérűség								
	súly								
	alkoholismus (iszákosság)								
	czukros huyár								
	köszvény								
	heveny } idült } csúz								
	angolkór és csontbetegség								
V.	A vér betegségei								
	sápkór és vérszegénység								
	fehérvérűség								
	súly								
	alkoholismus (iszákosság)								
	czukros huyár								
	köszvény								
	heveny } idült } csúz								
	angolkór és csontbetegség								

A betegség neve		asztalos	aranyozó	badogos	hognár	horbély	csizmadia szipész	czukrász	esztorgályos
VI.	A központi és környi idegrend- szer betegségei	agyburok- } lob							
		agy- }							
		agyguta							
		gerinczagylob							
		eskór							
		méhszenv							
		vitustáncz							
		idegzsábák							
		elmezavarok							
		egyéb bántalmak							
		egyéb bántalmak							
VII.	A szem betegségei	a szemvédő szervek betegségei							
		ragályos köthártyalob							
		egyéb köthártyalobok							
		a szaruhártya							
		a szivárvány és érhártya							
		a lencse							
		a reczehártya bántalmai							
VIII.	A fül be- tegségei	működési zavarok							
		a kül halljárat } betegségei							
		a dobür- } a tömkeleg }							
IX.	A légző szervek betegségei	az orr } betegségei							
		a gége }							
		a hörgők ^{heveny} hurutja							
		idült							
		mellhártyalob							
		a tüdővérzés							
		tüdőlégdag							
		tüdővizenyő							
X.	A vérkeringési szervek betegségei	egyéb							
		szívuroklob							
		szívbillentyűlob és billentyűelégtelenség							
		az üterek } megbetegedései							
		a visszerek }							
		a nyirkedények							
XI.	Az emésztőszervek megbetegedései	fogbetegségek							
		a száj nyákhártyájának betegségei							
		a mandulák } betegségei							
		a torok }							
		a bárzsing }							
		a gyomorhurut ^{heveny} idült							
		gyomorfekély							
		a bélhurut ^{heveny} idült							
		idült							
		szokványos dugulás							
belső bélelzáródás									
végbél-előesés									
hashártyalob									

A betegség neve		asztalos	a anyozó	hádogos	hognár	horbély	csizmadia cipész	czukrász	esztorgályos
XII.	Az emésztőszervek megbetegedései	sérvek ^{szabad} _{kizárt}							
	heveny májsorvadás								
	májkötszövet lobja								
	sárgaság								
	epekövek								
	veselob ^{heveny} _{idült}								
	hólyaghurut								
	kőbetegség								
	a dűlmirigy megbetegedése								
	hugycsőszor								
	a vizesér								
	here- és mellékherelob								
az emlőmirigyek lobja									
a here } megbetegedései									
a méh }									
a hüvely									
XIII.	A bőr betegségei	heveny bőrlob							
	övsömör								
	pikkelysömör								
	viszketeg								
	izzag								
	bőrfarkas								
	idült bőrfekély								
	rüh								
	növényi élősdiak által előidézett bőr- betegségek								
	egyéb betegségek								
XIV.	A mozgási szer- vek betegségei	csonthártyalob							
	csontelhalás								
	zsugor								
	alaktalanságok								
	egyéb betegségek								
	zuzódások és szakadások								
XV.	Sérülések	sebek (ütési, szurási, vágási)							
	agy } rázkódása								
	gerinczagy }								
	csonttörések								
	megrövidülések								
	idegen testek								
	égések								
fagyások									
XVI.		meghatározatlan kórisme							
	XVII.	Mérgezés	ásványi } méreg által						
szerves }									
XVIII.		be nem lélegezhető gázak által							
	XIX.		öngyilkosságok						
XX.			a biztosításra kötelezettek száma						
			a biztosításra nem kötelezettek száma						

4-ik minta.

A tagok járulékeinak kimutatása.

1891	1891 -ig	A napibérek átlaga			Járulék százaléka	Az összes járulékok összege		A befolyt járulékok összege az év végén
		férfi	nő	18 éven alul		ft	kr.	
jan. 1.	ápr. 18.	1·50	1·10	80	2 ^o / _o	1437	40	
ápr. 21.	decz. 31.	1·50	1·10	80	3 ^o / _o	1750	—	
								3187·40

A m. kir. belügyminiszter

68.449/93. sz. rendelete . . . vármegyék közönségének.

Cholera-nyanús esetek felmerüléséről az illetékes hadtestparancsnokság értesítendő.

Az ország több törvényhatósága területén már is eléggé jelentékeny számban mutatkozott cholera-nyanús betegedések minden hatóság czéltudatos és áldozatkész közreműködését szükségesnek tanusítván, megkerestem a cs. és kir. közös hadügyminiszter urat is, hogy a saját hatáskörében is cholera-nyanús megelőzése czéljából segédkezet nyújtson.

Ezen megkeresésemre válaszólag tudósít a nevezett miniszter ur, hogy a vele f. hó 4-én, a betegség akkori állása szerint közölt adatok alapján az eddig gyanúsaknak jelzett községekből a tartalékosoknak a hadgyakorlatokhoz behívását beszüntette és ugyanezen eljárást azon községekre nézve is követendőnek ígérte, melyeknek gyanús vagy fertőzött volta később hozatnék az ő vagy esetleg az illető vidéken honoló hadtestparancsnokság tudomására.

A cholera-nyanús esetek által gyanúsakká tett községek neveit f. hó 12-ikéig terjedőleg ma tudattam ugyan a nevezett miniszter ural; nehogy azonban a késlekedésből netalán nagyobb kár eredhessen, egyuttal felhivom, hogy a területén illetékes hadtestparancsnokságokat előforduló cholera-nyanús esetek felől tudósítsa és az esetleg közösen teljesítendő óvintézkedések megállapítása végett közvetlenül érintkezésbe helyezkedjék és mielőbb megállapodásra jutni iparkodjék. Eljárása eredményéről jelentést tegyen.

Budapestben, 1893. évi augusztus hó 13-án.

A miniszter meghagyásából:

Chyzer Kornél s. k.,

min. oszt. tanácsos.

A m. kir. belügyminiszter

69.840/93. számú rendelete Jász-Nagykun-Szolnok vármegye közönségének.

A cholera-nyanús vagy cholera-tól ellepett községekre nézve kiadott kiviteli tilalom értelmezése tárgyában.

A cholera-nyanús vagy cholera-tól ellepett községekre nézve kiadott kiviteli tilalom értelmezése tárgyában f. hó 12-én 18.694. sz. a. kelt jelentésére a címet a következőkről értesitem.

A jelentésben hivatolt 68.008. sz. itteni rendeletnek az eladásra szánt élelmi czikkekre vonatkozó tilalma általánosságban szó szerint veendő és az jelesül a tejre is kiterjed. Arra, hogy valamely cholérától látogatott községből tej kivithessék, az engedély külön-külön minden egyes a községben létező majorságra, stb.-re nézve a hatóság által megadható azon esetben, ha az illető majorságban, tanyán vagy házban choléragyánús eset nem fordult elő és ha megvan a kellő biztosíték arra nézve, hogy az illető majorságban, tanyán vagy házban a tej oly gonddal kezeltetik és zárt edényekben oly módon küldetik szét, hogy choléracsirának tejbejutása kizárható. Hogy ezen a kezelés körül szünetlenül betartandó elővigyázat az egészségügyi hatóságok által folyvást szigorúan ellenőrizendő, az annál is szükségesebb, minthogy épen a tej a choléracsirának igen kedvező táptalaját képezi, másrésről pedig nyersen is élveztetik. A míg az egészségügyi hatóságok az egyes tejtermelőknek saját meggyőződésük alapján ezen fennebb említett kiviteli engedélyt meg nem adták, azokra nézve a tilalom érvényben marad.

A kiviteli tilalom vasuton utazókra is kiterjed, a mennyiben t. i. mindaddig, míg az illető község a kiviteli tilalom alatt áll, a kifelé indulók, bármely irányban bármi közlekedési módon kívánnak a községből távozni, megvizsgáltatván, szennyesők és nevezetesen: ürülékkel bepiszkitott fehér ágyneműjök és ruhájuk és a náluk talált s eladásra szánt élelmi szer a kivittől visszautasítottatik.

Végre megjegyzem, hogy a drezdai egyezmény a nemzetközi forgalomra vonatkozik és a mellett, hogy a belföldön az illető kormányok cselekvési szabadsága meghagyatott, a közvetlen szomszédos határforgalomban, a szomszédos államok megegyezése szerint szigorúbb tilalmakat maga is megenged.

Budapesten, 1893. évi augusztus hó 15-én.

Hieronymí s. k.

KÓRHÁZI KITILTÁS.

A m. kir. belügyminiszter alsó-lendvai illetőségű

Porm Ferenczet, Porm Kálmánt és Bakán Rozáliát az összes hazai kórházakból kitiltotta. (67.860. sz.)

Személyes jogú gyógyszer-tár felállítása engedélyezettett:

Udvardon (Komárom vm.) Csathó Gábornak (73.175. sz. a.).

PÁLYÁZAT.

1. Nagy-Jécsán sz. j. gyógyszer-tár felállítása megengedettett s minthogy az egyedül folya módó Belics Miklós már birt gyógyszer-tárral, pályázat kiírása rendeltetett el. (68.319. sz. a.)

2. Ugrán (Bihar vm.) sz. j. gyógyszer-tár felállítása megengedettett. Minthogy azonban a folyamodók közül Racsek Ferencz már birt gyógyszer-tárral, Kovács Béla pedig, ki oklevelét csak 1890-ben nyerte el, önálló gyógyszer-tár vezetésére még nem igen hivatott, pályázat kiírása rendeltetett el. (65.305. sz. a.)

ÁTRUHÁZTATOTT :

A karczagi gyógyszer-tár Báthory Bertalanról Vidinszky Lászlóra. (72.929. sz.)

ELUTASITTATTAK :

70.046. sz. a. a Gyomán	} felállítandó 2-ik	} gyógyszer-tárra beadott pályázatok.
73.849. sz. a. a Hatvanon		
68.414. sz. a. az Orsován		
61.944. sz. a Szász-Régenben felállítandó 3-ik		

ÁSVÁNYVIZEK.

Véghess Sándor p.-kolopi birtokosnak 65.027. b. ü. m. sz. a. megengedett, hogy a tulajdonát képező s T.-Süly község határához tartozó forrás vizét, mely a csatolt elemzés szerint kénes — földes — sós ásványviznek tekintendő s melynek a nagy kénhidrogén-tartalom kénes víz jelleget ad, gyógyviznek nevezhesse és forgalomba hozhassa.

GYÓGYFÜRDŐK.

Az uzsoki fürdőnek gyógyfürdő elnevezése 60.425. sz. a. megengedtetett.

VEGYÉSZETI GYÁR ENGEDÉLYEZÉSE.

A m. kir. belügyminiszter dr. Veith Sándor okl. vegyész budapesti lakosnak megengedte, hogy felállítandó vegyészeti gyárában gyógycikkeket és mérgeket állíthasson elő s azokat forgalomba hozhassa. (46.412. sz.)

SZEMÉLYI HIREK.

A magyar királyi belügyminister 71.903 szám alatt dr. Pertik Ottó egyetemi tanárhoz, a Budapest fő- és székváros bakteriológiai intézet vezetőjéhez a m. kir. belügyministerium bakteriológiai intézetének megnyitása alkalmából a következő iratot intézte:

Midőn Nagyságodat arról értesiteném, hogy a cholera-gyanús esetek bakteriológiai vizsgálatát ezentúl a vezetésem alatt álló ministeriumban felállított bakteriológiai laboratóriumban fogom végeztetni, egyuttal köteletségemnek tartom Nagyságodnak köszönetemet kifejezni úgy azon odaadó buzgóságáért, a melylyel ezen feladatot idáig teljesíteni szives volt, valamint azon készségeért, a melylyel engemet a ministerium laboratóriumának felállítása körül tanácssal és tettel támogatott.

Budapesten, 1893. évi augusztus hó 23-án.

Hieronymi s. k.

***

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister 38.566. számú rendeletével dr. Chyzer Kornél min. osztálytanácsost s a közegészségügyi osztály főnökét a budapesti m. kir. tud. egyetemen tartandó gyógyszerész-mesteri szigorlatokhoz az 1893/4. tanév tartamára kormányképviselőül kinevezte.

A m. kir. belügyminister:

Novák Lajost a belügyministerium közegészségügyi osztályában alkalmazott min. fogalmazót ministeri segédtitkárrá nevezte ki.

Dr. Radinovics Iván belügyministeri fogalmazó ugyanazon minőségben a belügyministerium közegészségügyi osztályába helyeztetett át.

Dr. Pollák Sándor helyettes tiszti főorvost Békés és Csongrád vármegyék főispánja Csongrád megyei főorvossá,

Dr. Kajlinger Zsigmondot, a csongrád megyei tiszántuli járás orvosát pedig tiszteletbeli megyei főorvossá nevezte ki. (69.703. sz.)

Dr. Bukovszky Endrét Máramaros megye főispánja tiszteletbeli főorvossá (70.482. sz.)

Dr. Frits Gézát pedig tiszteletbeli járás orvosá nevezte ki. (70.483. sz.)

Fegyelmi eljárás.

D. S. B. orvos 1890. évi augusztus 19-én feljelentést intézett B. megye alispánjához dr. Sz. körorvos ellen hanyagság és hivatalos kötelesség mulasztása miatt.

A feljelentésben terhére rovatott panaszlottnak, hogy körének községeit sohasem látogatja meg; hogy a kéjhölgyeket nem vizsgálja szakszerűen és 30 kr. helyett 50 kr. vizsgálati díjat szed; hogy kéjnot önhatalmúlag kórházba küldött, holott az nem volt bujakóros; hogy egy 1890-ben fellépett vérhas-járvány bejelentését elmulasztotta.

A feljelentés kiadatott a járás főszolgabirójának a [panaszok megvizsgálása előtt a panaszlottól nyilatkozat kivétele végett.

A panaszlott nyilatkozatában tagadta a felhozott rendellenességeket és annak beigazolására, hogy körében nincsenek olyan községek, melyeket meg nem látogatott volna rendesen, becsatolt két drb. községi bizonylatot. A kéjhölgyek vizsgálatát állítása szerint szakszerűen eszközli; azon körülmény, hogy 30 kr. helyett 50-et szed vizsgálati díj fejében, nem zsarolás, hanem a bordélytulajdonosokkal történt megegyezés kifolyása. A kéjnő, kit a vád szerint önhatalmúlag küldött kórházba, a kórházi főorvos bizonylata szerint tényleg bujakóros fekély ellen kezeltetett. S végre a vérhas járvány felléptét szabályszerűen bejelentette. — Ezek szerint a vádpontok minden alapot nélkülözvén, a nyilatkozat tudomásul vételét és panaszló ellen bünvádi eljárás megindítását kéri.

A járás főszolgabiroja a vádak alaptalanságát beigazoltnak vevén, határozatában a feljelentést figyelmen kívül hagyandónak mondotta ki.

Panaszoló ezen határozat ellen felebbezett és újabb konkrét eseteket is hozva fel a panaszlott ellen a mellett, hogy feljelentését egész terjedelmében fentartja: a vizsgálat elrendelését kérte.

Időközben a vármegye főispánjához dr. B. járásorvos beadványt adott be, melyben előadja, hogy a m. főszolgabiróhoz 1890. évi november hóban feljelentést tett dr. Sz. ellen, mert személyesen meggyőződött arról, hogy nevezett látogatásait nagy mérvben elhanyagolja. Ezen feljelentését a járási főszolgabiró elutasította. Mivel pedig ő a feljelentésben foglaltakat be is tudja igazolni, az elutasítás indokolatlan volt. Kéri az ügy felderítése céljából maga ellen hivatalos rágalmas miatt a fegyelmi vizsgálat megindításának elrendelését.

A dr. Sz. ellen kettős oldalról is beérkezett panaszok miben létere a vármegye tisztí főorvosának véleménye vétetvén ki, nevezett a járványok bejelentése, kéjhölgyek elhelyezése körül a hanyagságot konstataulta.

Ezek alapján a vármegye alispánja az első fokú határozat megváltoztatásával dr. Sz. ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot az 1886: XXII. t.-cz. alapján elrendelte.

A határozat ellen dr. Sz. felebbeznén, az ügy elbírálása a vármegye közig. birósága elé került, mely határozatával az 1886: XXII—90. alapján a fegyelmi eljárást rendelte el.

Panaszlott ismét felebbeznén, az ügy itteni elbírálás alá felterjesztetett.

A fegyelmi tanács 1893. évi augusztus hó 6-án tartott ülésében, gróf Andrassy Gyula államtitkár Ő Méltósága elnöklete alatt következő határozatot hozta:

B . . . . . vármegye közigazgatási bizottságának.

Fegyelmi válaszmányának 1891. évi szeptember 7-én 941. sz. a. hozott ítélete, mely szerint a dr. Sz. körorvos ellen hanyagság és hivatalos kötelességmulasztás miatt az 1886: XXII. t.-cz. 90 és következő §-ai alapján a fegyelmi eljárás elrendeltetett — nevezett által beadott felebbezés folytán felülvizsgálat alá vevén, indokainál fogva helybenhagyatik.

Felhívás a hazai orvos-gyógyszerészi egyesületekhez.

Miután a belügyministeriumban bejelentett orvos-gyógyszerész-egyletek közül többen feloszlottak, mások nevüket vagy székhelyüket megváltoztatták s így jelenleg azoknak pontos jegyzéke, mit a belügyministerium közegészségi osztályában sokszor keresnek, sehol sem kapható, felkérjük

az említett egyletek elnökségeit, a mennyiben pedig megszűntek volna, azoknak utolsó elnökeit vagy titkárait, hogy az egyletükre vonatkozó adatokat: nevezetesen az alapítás évszámát, az egylet pontos címét és székhelyét, megszűnt egyleteknél azon évet, melyben az egylet feloszlott stb. e lap szerkesztőségének beküldeni sziveskedjenek.

Felhívás a magánorvosokhoz.

Felkéretnek a vidéken lakó magánorvosok, hogy gyakorlatuk megkezdésekor és helyváltásuk alkalmával címüket beküldeni sziveskedjenek, hogy az az »Egészségügyi Értesítő«-ben díjtanulandó közölhető legyen.

HIREK.

Letelepedett:

Dr. Haáz Simon középisk. egészségtan-tanár Szucsán (Turócz vm.).

Meghalt:

Dr. Neupauer Gusztáv a budapesti m. kir. tudomány egyetem szemészeti klinikájának tanársegédje élete 30. évében.

Dr. Zsidák Ágoston Krassó-Szörény vármegye tisztifőorvosa f. év augusztus 31-én (75.529. sz.).

***

A m. kir. belügyi miniszteriumban a bakteriologiai vizsgálatra szánt laboratórium már teljesen be van rendezve. A helyiség egyelőre csak két szobából áll, melyekben a vizsgálatra szükséges górcsővek, a thermostat, a száraz meleg és a gőzsterilizátor s a többi eszközök vannak felállítva.

A laboratórium felszerelése, gáz- és vízvezetékekkel való ellátása dr. Kaiser-nek, a laboratórium vezetőjének utasításai szerint történt.

***

A m. kir. belügyminiszter a budapesti m. kir. tudományegyetemnek és a műegyetemnek megnyitását a kezdődő tanévben a kedvezőtlen egészségügyi viszonyokra való tekintettel s a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur meghallgatása után és hozzájárulásával folyó évi október hó 1-ig elhalasztani rendelte (75.557. sz.).

Ugyanigy elhalasztatott a kolozsvári m. kir. tudomány-egyetem megnyitása is ugyanazon okból október 1-re.

Azon egyetemi hallgatók, a kiket erre életbevágó érdekek sürgetnek s e célból önként jelentkeznek, a vizsgálatokat szeptember havában is letehetik.

***

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur utasította a kolozsvári egyetem orvostanári testületét, miszerint két szilágyvármegyei illetőségű bábajelölt számára évenként 2 ösztöndíj tartassék fenn. 65.633. sz.

***

A »Szülésznők Lapja« cím alatt dr. Dirner Gusztáv egy. m. tanár által szerkesztett új szaklap első száma megjelent. A lap minden hó 1-én és 15-én fog szétküldetni.

***

Németországban jelenleg 20.500 orvos van. Ebből Berlinre s külvárosaira 1.636 orvos esik.

Az okleveles fogorvosok száma 828.

Gyógyszertár 4.964 van összesen.

Végre a kórházak száma 3.110, a melyekben 185.009 betegágy van.

A német birodalomban ezek szerint 4.15 orvos és 37.44⁰/₀ kórházi betegágy esik átlag minden 10.000 lakosra.

Az orvosok számában a növekedés az utolsó 5 év alatt 5 százalék volt.

Hazánkban a lefolyt 1892/93-ik tanév alatt oklevelet nyert orvosok száma Budapesten 216-al, Kolozsvárott mintegy 20-al, s így összesen 236-al szaporodott. Az évi szaporodás tehát valamivel meghaladja az öt százalékot.

A budapesti magyar kir. tudományegyetem orvosi karán az 1892/93-ik tanév alatt orvostudori oklevelet nyertek a következők:

Ajtay K. Sándor . . . Budapest . . .	VI/24	Greizinger Iván . . . Sz.-Fejérvár . . .	III/24
Andrássy Ernő . . . Maros-Portus . . .	XII/24	Grosz Dezső . . . Demecser . . .	II/4
Alföldi Antal . . . Madaras . . .	IX/24	Grosz Miksa . . . Szeghalom . . .	III/24
Altwer (Isajás) József . . . Ujvidék . . .	XII/3	Gruber Gyula . . . Nagy-Komlós . . .	II/4
Antal András . . . Csik-Jenőfalva . . .	IX/17	Grünn Dávid . . . Maros-Ujvár . . .	XII/10
Austerweil László . . . Simánd . . .	XII/18	Grün Lajos Lipót . . . Pusztalajosháza . . .	II/18
Bahula József . . . Ondroho . . .	XII/24	Grünbaum J. Izidor . . . Sarkad . . .	XII/24
Balkányi Vilmos . . . Balkány . . .	X/29	Grünfeld Ignác . . . Sebes-Kellemes . . .	VII/1
Barok József . . . Kis-Terenne . . .	V/6	Grünwald Ignác . . . Szacsno . . .	X/29
Barok Samu . . . Nagy-Bárkány . . .	III/11	Güth Sámuel . . . Pápa . . .	XII/24
Barta Gábor . . . Tarna-Bod . . .	XII/10	Gyurtsik Géza . . . Jolsa . . .	VII/1
Barta Gyula . . . Szatmár . . .	III/11	Haas Adolf . . . Bél-Zerind . . .	V/27
Barta József . . . Erdő-Kövesd . . .	XII/24	Habermann Andor . . . Jankovác . . .	III/24
Bazilidesz Károly . . . Jolsva . . .	VII/1	Haimann József . . . Sz.-Régen . . .	V/20
Bauer Lajos . . . Kis-Kun - Szent- Miklós . . .	IX/17	Halász Lajos . . . Csetény . . .	I/14
Berger Jakab . . . Zenta . . .	IV/15	Han Pál . . . Bánháza . . .	III/4
Bergl Mózes . . . Tamási . . .	XII/10	Hasenfeld Arthur Alfréd . . .	Szliács . . . I/21
Bermann József . . . Ungvár . . .	II/4	Hável József . . . Cservenka . . .	IX/24
Bernády Dániel . . . Bethlen . . .	II/25	Hecht Adolf . . . Arad . . .	XII/18
Bernát József . . . Kis-Telek . . .	VI/24	Hegedüs I. Sándor . . . H.-Böszörmény . . .	VI/24
Blaskovics László . . . Rózsahegy . . .	VI/24	Herics Imre . . . Sziváth . . .	III/4
Blau Adolf . . . Kővágó-Szőllős . . .	II/18	Herschler Sándor . . . Alsó-Szeli . . .	VII/1
Bodon Izidor . . . Vágújhely . . .	XI/19	Hinrichs Sándor . . . Vármellék . . .	IX/17
Bordács István . . . Mezőtúr . . .	XII/24	Hirschl László . . . Valkó . . .	V/27
Boros József . . . Szeged . . .	VI/24	Habermann Andor . . . Jankovác . . .	III/24
Braun Márk . . . Budapest . . .	VII/1	Hoffmann Károly . . . Zombolya . . .	VII/1
Braun Nándor . . . Baracska . . .	I/21	Horváth Gyula . . . M.-Telegd . . .	I/28
Bruckmayer Ferencz . . . Bazin . . .	IX/29	Hübschmann Bertal. . . Csircs . . .	V/12
Bugsch Gusztáv . . . Igló . . .	VI/24	Hüttey Kálmán . . . Károly-Okány . . .	XII/24
Bund Árpád . . . Arad . . .	V/12	Hüvös Henrik . . . A.-Körtvélyes . . .	IV/15
Darvas Sándor . . . Budapest . . .	II/4	Jutasi József . . . Pápa . . .	XI/19
Dembitz Mátás . . . Ó-Moravicza . . .	X/29	Kaiser Károly . . . Nagy-Perkáta . . .	V/20
Déna Mihály . . . Halas . . .	V/27	Kármán János . . . Feketehegy . . .	V/20
Diener Mór . . . Veszprém . . .	I/28	Keczely Béla . . . M.-Derzse . . .	IV/15
Dömötör M. Miksa . . . Siklós . . .	IV/15	Keresztes István . . . Nagyvárad . . .	I/14
Ehrenfeld Lipót . . . Nyitra . . .	I/21	Kern Géza . . . Szolnok . . .	XI/17
Fáry Béla . . . H.-M.-Vásárhely . . .	VII/1	Kiray Aristid . . . Lőcse . . .	I/21
Falcsik Dezső Istv. . . Takta-Szada . . .	IV/30	Király Károly . . . Sz.-Fehérvár . . .	XII/18
Feri Géza . . . Budapest . . .	X/29	Király Lajos . . . Budapest . . .	XII/3
Fischel Emanuel . . . Vukovár . . .	IX/24	Kiss Aladár . . . Gáva . . .	III/18
Fleischer Elemér . . . Budapest . . .	VII/1	Kis Gyula . . . Gáva . . .	X/22
Fleischmann Ármin Hugó . . .	Budapest . . . II/25	Klein Adolf . . . Herend . . .	VI/10
Fleischner Sán. Sám. . . Győr . . .	VII/1	Klein Jenő . . . Mező-Tarpa . . .	V/12
Fodor Jakab . . . Migléc . . .	III/18	Klein Mihály . . . Miskolcz . . .	I/28
Friedlieber Sándor . . . Nyiregyháza . . .	VII/1	Kranovitz A. Dezső . . . Budapest . . .	IV/15
Fürst Károly . . . Vác . . .	XII/18	Koralek Henrik . . . Nagy-Szombat . . .	III/18
Godán Ferencz . . . Szeghalom . . .	VI/10	Kovács Henrik . . . N.-Kürtös . . .	VII/1
Goldberger Miksa . . . Heves . . .	VII/1	Krausz József . . . Zenta . . .	VI/24
Goldstücker Béla . . . N.-Lipcse . . .	VII/1	Kreichel Arthur . . . Merény . . .	IV/30
Glass Rezső . . . Pécs . . .	V/27	Kubinyi Pál . . . Nadasd . . .	XII/24
Glück Albert . . . Bikity . . .	V/20	Kugler Károly . . . Pozsony . . .	VII/1
Glück Simon . . . Lelesz . . .	III/24	Kúthy Dezső . . . Bécs . . .	XI/12
Goldhammer Emil . . . Kecskemét . . .	I/14	Laky Árpád . . . Bogárd . . .	V/12
Gothard István (He- rényi) . . .	Herény . . . II/25	Lakner Bernát . . . Nyitra . . .	VII/1
		Lamberger Manó . . . Sarkad . . .	V/6
		László Lajos . . . S.-A.-Ujhely . . .	IV/15

Lederer Ede	Miskolcz	IX/17	Róth Samu	Héthárs	V/20.
Lukács Imre	Kenderes	X/8	Rumbach István		
Lusztig László . . .	Rákos-Csaba . . .	V/6	László	Budapest	X/1
Lutzer Bódog	Szina	I/28	Rupf Adolf	Horpács	V 12
Mahler Gyula	Dunaföldvár	XI/26	Schaffer Samu	Szeghegy	VI/10
Marczekovich Ödön	Ujvidék	VI/10	Sági Lajos	Mernik	VII/1
Maszák Elemér . . .	Budapest	X/1	Sebestyén Ödön . . .	Csongrád	II/25
Márkus Mór	Pécsvárad	IX/17	Seftsik Alajos	Marm.-Sziget	IX/24
Meisels Herman . . .	Beregszász	X/22	Seidner Salamon . . .	Nagy-Szombat	III/24
Meisel Samu	Kurtics	XII/3	Simonovits Vilmos . .	Falkus	III/24
Mesterházi István .	Nagy-Geresd	XII/10	Singer Lipót	Izsák	VII/1
Mészáros Imre . . .	T.-Buza	X/29	Somogyi Sándor	Vereb	V/6
Mezei Izsó	Ó-Becse	IV/15	Spatz Elek	Szepesi	V/27
Michels Mátyás . . .	Zsombolya	V/20	Spielberger Imre . . .	Budapest	III/4
Mittelmann Miksa . .	Zaturcsa	IX/24	Steinberger Adolf . . .	Budapest	VI/24
Moliticz Kálmán . . .	Lubló	X/1	Steiner Miksa	Moór	V/12
Móricz Ernő	Bojt	IV/24	Steinhardt Samu	Turdosin	II/25
Movurin György . . .	Földvár	X/22	Steinitz Gábor	Feketehegy	I/28
Mühllusz Miksa . . .	Tálya	II/4	Stern Adolf	Nyitra	III/11
Nagy Béla	Füze	X/22	Stern Zsigmond	Budapest	VI/24
Nagy Géza pogrányi	Budapest	V/6	Schmidt Imre	Huszt	XII/3
Nagy Sándor	Tarcsa	V/20	Schöffner Ernő	Jankovác	IX/24
Nánási Adolf	Hajdú-Nánás	VII/1	Schön Samu	Marczali	XII/24
Nazimeczky Vilmos .	Poprád	II/4	Scholtz István	Illava	III/24
Neumark Sándor . . .	Keszthely	VI/24	Svehla János	Cseh-Brezó	VII/1
Neuwirt Gusztáv . . .	Budapest	X/1	Schwarcz Ede	Eger	IV/30
Oszman Mór	Kecskemét	IV/15	Szabó Mihály	Ujszász	VII/1
Óváry Pál	Szántó	III/18	Szabó Sándor	Kapi	II/4
Papp Károly	Budapest	X/8	Szalay Béla	Nagy-Szeben	X/29
Paunz Márk	Laskafalva	XI/12	Székely Géza	Nagy-Kőrös	II/18
Pándi Kálmán	Ó-Kigyós	I/14	Székely Imre	Parasznya	II/18
Pápai Hugó	Szombathely	XI/19	Szedemics Zoltán	Budapest	XII/24
Pehán László	Szomolnok	I/28	Szemerey Bertalan . . .	Lajospuszta	X/1
Pilisy László	Ebed	IX/17	Szentkirályi József . .	Nagy-Károly	III/24
Platzer Sándor	Budapest	XII/3	Sziklai Salamon	Budapest	IX/17
Polacsek Ignác	Kis-Terenne	IV/15	Szőke Bertalan	Fejér-Gyarmat	I/28
Politzer Tivadar . . .	Nagy-Becskerek	II/4	Szőke István	Székesfehérvár	XII/24
Radnai Samu	Pécs	II/4	Szörényi Zsigmond . . .	Mokrin	VII/1
Raisz Aladár	Budapest	I/28	Tänzer Ernő	Varjas	V/20
Ransburg Hugó	Arad	IX/17	Theil Albert	Nagy-Szeben	IX/17
Reach Dezső	Budapest	X/29	Tibáld Miklós	Maros-Vásárhely	II/18
Reich Lipót	Szepesi	IX/17	Vadas József	Rád	XII/24
Reismann Adolf	Gálos-Petri	VII/1	VadayKárolyKálmán . . .	Nagyvárad	I/14
Révész Béla	Budapest	III/18	Vajda Vilmos	Balaton-Ujlak	VII/1
Ritók Zsigmond	Nagyvárad	II/25	Varga Emil	Debreczen	VII/1
Röhrich Béla	Detrekő-Várallya	IX/17	Weinberger Miksa	Királyhelme	III/24
Rónay Sándor	Nagy-Károly	XI/26	Weisz Lajos	Csaba	V/20
Rosenak Miksa	Nádas	X/8	Weisz Miksa	Érsekujvár	IX/17
Rosenberg Lajos	S.-A.-Ujhely	XII/3	Wenczel Tivadar		
Rosenzweig Adolf . . .	Gödöllő	X/8	(Kövesdi)	Budapest	III/24
Rosin Sándor	Ungvár	IX/17	Vermes Mór	Tisza-Beő	XII/3
Rössler Ármin	Budapest	IX/17	Wilheim József	Kis-Kálna	III/24
Rottenbiller Ödön . .	Budapest	VI/24	Wohl Izidor	Tab	XII/3
Róth Mihály	Érsekujvár	VII/1	Zweingenthal Simon	Rajecz	II/18

KOLERA-HIREK.

a) A járvány állapota.

Magyarország. A cholera megbetegedések, melyeknek elterjedéséről mult számunkban tettünk említést, a lefolyt két hét alatt több megyében is elterjedtek. Az óvintézkedések ez alkalommal is erélyesen folytattattak s helyenkint a baj teljes elfojtását eredményezték.

Nagyobb számú esetek fordultak elő Kis-Várdán, Dombrádon, Sajó-Polyánán és Szolnokon. A m. kir. belügyminister ennek folytán *Kis-Várda* és *Dombrád* községekben (Szabolcs vm.), továbbá *Sajó-Polyánán* (Mármaros vm.), végre *Szolnok* rend. tan. városban cholera-fészek létezését állapította meg, Mármaros, Szabolcs és Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyéket cholera-tól fertőzötteknek mondotta ki s erről a drezdai nemzetközi egyezmény értelmében a cs. és kir. közös külügyminister urat és a külhatalmának Budapesten székelő képviselőit hivatalosan értesítette.

A cholera elterjedéséről hazánkban az alábbi kimutatás ad felvilágosítást, mely az augusztus 31-én előfordult megbetegedések felsorolására szorítkozik. A lefolyt hetek kimutatásai csak megközelítő képét nyújtanak a baj valódi állapotának, miután azokba sok oly megbetegedési eset is lett fölvéve, mely tulajdonkép nem bizonyult valódi cholérának.

Az összes megbetegedések és elhalálozások a végleges helyreigazítás után fognak annak idején kimutattatni.

A megye	A község	új meg- betegedés fordult elő	melyben halálo- zás elő	A megye	A község	új meg- betegedés fordult elő	melyben halálo- zás elő
n e v e	n e v e			n e v e	n e v e		
Bács-Bodrog	Ada	1	1	Szabolcs	Domrád	—	2
	Csurog	4	2		Eszeny	1	1
	Feketehegy	—	1		Gáva	—	1
	Mohol	—	1		Halász	1	1
	Ó-Kanizsa	—	1		Ibrány	1	1
Bereg	Hátmeg	1	—	Kárász	6	2	
	Kerecseny	1	—	Ór-Ladány	—	1	
	Kis-Bégány	2	—	Timár	1	—	
	Misztics	3	2	Szatmár	A.-Ternezey	1	—
Bihar	Esküllő	1	—	Barlafalva	—	1	
Csongrád	Csongrád	4	1	Bujánháza	7	3	
	Mindszent	1	2	Cseke	—	1	
	Szentes	5	1	Hosszúfalva	—	1	
Hajdú	Csege	1	1	Nagy-Bánya	4	3	
Heves	Kis-Köre	1	1	Nagy-Ecsed	—	2	
	Sarud	2	—	Oláh-Tótfalu	4	—	
Jász-N.-Kun	T.-Nána	2	1	Terep	1	—	
	Jászberény	1	—	Tománnya	—	1	
	Kőtelek	—	1	Vámfalva	2	—	
	Nagy-Kőrü	—	1	Szolnok-Doboka	A.-Csobánka	1	—
	Szalok	2	—	Károlyfalva	2	—	
	Szajol	—	1	Kozárvár	1	—	
	Szolnok	12	7	Semesnye	2	—	
	Tass	—	1	Szamosujvár	1	—	
	T.-Beő	1	—	Torontál	Aracs	1	—
	T.-Kürt	2	4	Jozefova	2	1	
Kolozs	Felek	1	—	Kumán	—	1	
	N.-Petri	—	1	Melencze	—	1	
Marmaros	Dulfalva	2	1	Szóreg	—	3	
	Kabula-Polyána	1	1	Török-Becse	3	—	
	Kaszó-Polyána	—	1	» » puszta	1	1	
	Kis-Lonka	13	1	Ugoesa	Bökény	2	—
	Kőrösmező	3	—	Forgolány	1	1	
	M.-Sziget	1	—	Gödényháza	1	—	
	Nagy-Bocskó	8	3	Zemplén	N. és K.-Czigánd	2	1
	Rahó	2	2	N.-Tárkány	1	—	
	Sajó-Polyána	5	1	Tiszalucz	—	2	
	Talaborfalva	2	—	Hód-Mező-Vásárhely	—	1	
Szabolcs	Visk	2	1	Kolozsvár város	4	4	
	Munkások	8	4	Szatmár-Németi	2	—	
	Benk	—	1	Szeged	2	1	

Ausztria Nadworna kerület Delatyn járásában, augusztus 1-jétől 15-éig 5 községben 34 eset, köztük 16 halálest,

Kolomea kerület hasonló nevű városában aug. 14-étől 28-áig 21 megbetegedés, 10 halálest,

Szeperowce községében aug. 22-étől 27-éig 9 » 3 »

Nadworna kerület hasonló nevű községében aug. 20-ától 28-áig 12 » 8 »

fordult elő, miért is a cs. kir. osztrák belügyminister *Delatyn, Kolomea és Nadworna* járásokat mint oly kerületeket jelentette be a külhatalmaknak, melyekben cholerafészkek vannak.

Az említett kerületeken kívül sporadicus esetek fordultak elő Kolomea kerület három községében, továbbá Horodanka, Sziatya és Brzesko kerületekben.

A megbetegedések nagyobbbrészt vasuti munkásokat értek, vagy olyanokat, a kiknél ezek megszálltak.

Németország. *Berlinben* 3 choleraeset állapított meg, kettő halállal végződött. A meg-ejtett vizsgálat kiderítette, hogy mind a 3 eset oly élelmi cikkek élvezete által okoztatott, melyek Orosz-Lengyelország fertőzött részéből érkeztek.

Oroszországban általában véve terjed a cholera. *Bessarábiában*, különösen *Chotinban* dühöng a cholera; naponta 10—20 egyén hal meg átlag. — *Kiewben* mult hó óta folyton szaporodnak az esetek s az utóbbi időben itt is 20—30-ra emelkedett átlag a naponkénti halálesetek száma; az augusztus 16-ától 23-áig terjedő héten 168 új megbetegedés fordult elő s ezek közt 80 haláleset. Ma Kiewben 276-ra becsülik a cholera betegek összes számát. — *Odessában* már szintén fordult elő több haláleset. *Moszkvában* július 23-áig 121 megbetegedés, 43 haláleset volt bejelentve. — *Podoliában* június 26-ától július 10-éig 1165 megbetegedés, 350 haláleset fordult elő, a mint ez a most közölt hivatalos adatokból látható.

Franciaországban helyenkint megszűnik, másutt (*La Valette, Aubenas*) fellép a cholera. — *Alaisben* teljesen megszűnt a cholera; *Cetteben* sem fordult elő ujabban cholera megbetegedés.

Romániában terjed a cholera. Ujabban *Tullschában* és *Brailában* szaporodott a choleraesetek száma. *Giurgewoban* is több eset volt, a melyek azonban eddig nem közöltettek.

A megbetegedések és halálesetek számát a következő táblázat mutatja:

	az esetek összes száma	ezek közül meggyógyult	meghalt	kezelés alatt maradt
Brailában	42	3	7	32
Sulinában	51	19	—	32
Galatzban	13	2	1	10
Cernavodában	26	2	4	20
Egyéb helyeken	11	—	2	9

Hollandia. *Rotterdamban* augusztus 24-én 5 choleraeset fordult elő, köztük két halalos. Azóta sporadicusan több esetet észleltettek.

Spanyolországban általában véve kedvezők az egészségi viszonyok; choleraeseteket az utóbbi időben nem észleltek.

Olaszországban a hivatalos adatok szerini ritkábban fordultak elő gyanus megbetegedések. Mindamellett még most is több helyről jelentenek choleraeseteket, így *Nápolyból*, hol a hivatalos jelentések szerint is naponta több megbetegedés fordul elő s ujabban *Palermóból*, hol az utóbbi időben szintén észleltek choleraeseteket.

Keleten: Elég kedvezők a viszonyok.

A bosznia-hercegovinai zarándokok közül csak 43 érte el *Suez*t, 17 *El Torban* elhalt.

b) Óvó intézkedések.

Magyarország. Tekintettel a choleraének Budapest felé közeledtére, másrészt Romániában, az alsó Tiszán és Bács-Bodrog vármegyében is történt felléptére, a fő- és székváros megvédése céljából, a fertőzött vidékekről érkező utasok orvosilag megfigyeltetnek, hogy így a netán betegen érkező utasok azonnal elkülöníttessenek és rögtöni orvosi segélyben is részesíttethessenek.

E célból a központi pályaudvarra négy, a nyugoti pályaudvarra két orvos van kirendelve, kik a fertőzött vidékekről érkező vonatoknál megjelenvén, a kalauzok jelentését átveszik, a gyanus megbetegülteket külön orvosi vizsgálat alá véve orvosi segélyvel ellátják s a további teendők iránt intézkednek, gyanus beteg hiányában az összes utasokat élhaladásuk alkalmával megtekintik és azon utasok kikérdezése, esetleg megvizsgálása iránt, kiket ez alkalommal cholera-gyanusoknak találnának, intézkednek.

Ugyanigy figyeltetik meg az Orsova felől érkező személyszállító hajó is. Egyébként mindenütt a leghatározottabb intézkedések foganatosítottak.

Törökország a Románia dunai kikötőiből és a román tengerpartról érkező hajókra tiz napi vesztegzárt tett kötelezővé, mely a *Sinopei* lazaretben töltendő, *Mustafa Paschában* pedig aug. 14-ike óta 3 napi megfigyelést rendszeresített.

Az *Odessából* érkező hajók 5 napig maradnak vesztegzár alatt, mely *Cavak*-ban töltendő.

Románia. Tultschában a Soulinából érkező hajókra 24 órai vesztegzár kötelező, a miből arra lehet következtetni, hogy Sulinában igen kedvezőtlenek a viszonyok.

Bulgária a vasuton nyugot felől érkezőket *Zaribrodan* 5 napi vesztegzár alá veti, podgyászuakat s ruházatuakat pedig fertőtlenítetteti, végre a bolgár-román határon katonai cordont állittatott fel, nehogy utasok ez út elkerülésével lépják át a határt. Még a határföldművesek is alávetvék e vesztegzárnak.

A Törökország felől vasuton érkezők csak orvosilag megvizsgáltatnak, a hajón érkezők pedig 5 napi vesztegzár alá vettetnek; a Duna felsőbb vidékeiről hajón érkezők végre 8 napig maradnak vesztegzár alatt.

A gyanus vagy fertőzött helyekről érkezett postacsomagok fertőtlenítettnek, a mennyiben pedig ez ki nem vihető, 8 napig zár alatt tartatnak.

Olaszország az orosz kikötőkből, továbbá a Duna román kikötőiből, a tunisi kikötőkből s végre az Ausztria és Magyarország kikötőiből érkező hajókra nézve a mult évben már fennállott óvszabályokat újból életbeléptette.

Görögország az Ausztriából s Magyarországból érkezőket 5 napig megfigyelteti.

Szerbiában aug. 29-étől a Szabolcs vármegyéből érkezők belépése a határon eltiltatott. Hazánk egyéb vidékeiről valók is csak úgy bocsáttatnak be, ha hivatalos bizonyítvánnyal igazolják, hogy cholera mentes vidékről érkeznek.

BEKÜLDETETT.*

Dr. Biringer Ferencz. A nyitra vármegyei orvos-gyógyszerészi és természettudományi egyesület 1891—92-iki évkönyve. Nyitrán, 1893.

Dr. Kállay Rudolf és dr. Lorencz Gyula. A szabolcs megyei nyilvános közkórház 1892. évi betegforgalmának kimutatása. Nyiregyháza, 1893.

Dr. Ladányi Mór. Baja város magánkórházának évi jelentése 1892. évi működéséről és betegforgalmáról. Baja, 1893.

Az »Egészségügyi Értesítő« előfizetése és szétküldése tárgyában.

Felhivjuk összes előfizetőinket, hogy valamely szám be nem érkezése esetén erről szerkesztőségünket idejekorán értesítsék, hogy az a szükséges intézkedéseket a rendelkezésre álló példányok kifogyta előtt megtehesse.

Mutatványszámokat sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal nem ad s a lapot magán-egyéneknek csak az előfizetési díj beérkezte után küldi szét. Az előfizetési pénzek a belügyministerium segédhivatalának főigazgatójához küldendők.

A szerkesztőség előfizetési pénzeket nem fogad el.

Föltételes előfizetési jelentkezések tekintetbe nem vétetnek.

Összes a lapra vonatkozó levelezések (olvasható névaláírással) az »Egészségügyi Értesítő« szerkesztőségének a belügyministeriumba címzendők. Magánérdekű kérézősködésekre válaszok a lapban nem adhatók.

Bérmentetlen levelek visszaküldetnek.

* E jegyzékbe csakis a szerkesztőség címe alatt beküldött könyvek vétetnek fel.